

טיפ טיפה מקדש

חסד צדקה ומשפט

• **"על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים"** (משנה מסכת אבות א')
שלושת הדברים עליהם עומד העולם קיימים במקדש ובעובדיו הכהנים. הכהנים הם אנשי 'העבודה'-
עבודת המקדש, מלמדי התורה- יורו משפטיה ליעקב ותורתך לישראל" ובנוסף הם גם אנשי החסד וגמילות
החסדים- "תמיך ואוריך לאיש חסידך"

• **"תניא כתוב אחד אומר: (דה"א כ"א) ויתן דויד לארנן במקום שקלי זהב משקל שש מאות".**
וכתיב" (שמואל ב' כד) ויקן דוד את הגרן ואת הבקר בכסף שקלים חמשים". הא כיצד? גבה מכל שבט ושבט
חמישים שקלים זהב, שהם שש מאות" (מסכת זבחים קטז). הגמרא מראה סתירה בין שני מקורות: במקום
אחד נאמר שדוד המלך שילם 50 שקלים על מקום המקדש, ובמקום אחר - 600 שקלים? והתשובה: דוד
אמנם נתבקש רק חמישים שקל, אך הוא גבה מכל שבט ושבט את כל הסכום, על מנת להראות שהמקדש
שיך לכולם ומאחד את כולם.

• **"גפן של זהב היתה עומדת על פתחו של היכל, ומדלה על גבי כלונסות. כל מי שהוא מתנדב עליה, או
גרגיר, או אשכול, מביא ותולה בה. אמר רבי אליעזר ברבי צדוק, מעשה היה, ונמנו עליה שלש מאות
כהנים"** (משנה מידות פרק ג') הגפן נוצרה מתרומות עם ישראל. כל אדם שרצה לנדב כסף או זהב למקדש, ולא
היה בו צורך, היה יוצר מהזהב אחד מחלקי הגפן, בכדי לקטט את המקדש, ולא להשאיר את הכסף בגנזך
המקדש. כאשר היו צריכים לייצר כלי חדש במקדש, היו 'קוטפים' את הזהב הנצרך ומייצרים ממנו כלי או
קונים בערכו מה שצריך. על פי הרמב"ם צורת הקישוט המיוחדת נועדה לסמל את עם ישראל- "שיתברך
גפן- לפי שכנסת ישראל נמשלה לגפן"

• **"..אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע משאני מת אין אני נזכר א"ל הקב"ה חיך כשם שאתה עומד
עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני כאלו
את עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשן מנין ממה שקראו בענין וידבר ה' אל משה לאמר כי תשא
את ראש שא את ראש לא נאמר אלא כי תשא" אם מעיינים בציווי על הבאת מחצית השקל נראה שיש
כמה סיבות, הסיבה הפשוטה היא על מנת לספור את העם, סיבה נוספת היא איסוף כסף על מנת לממן
את בניין המשכן, ואת עבודות המשכן, וכפי שנראה מהמקור לעיל, הבאת מחצית השקל מרוממת את
עמ"י- 'כי תשא'!**

• **"העשיר לא- ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את-תרומת ה' לכפר על-נפשתיכם" (שמות
פרק ל')** בכל תרומה רגילה לבית המקדש כל איש היה מביא כרצונו. לעומת זאת תרומת מחצית השקל
היתה אחידה. כולם היו צריכים להביא אותו סכום כדי שלכולם יהיה חלק שווה במקדש.

• **" באחד באדר משמיעין על השקלים... בחמשה עשר בו, שלחנות היו יושבין במדינה .
בעשרים וחמשה, ישובו במקדש... שלשה עשר שופרות היו במקדש" (משנה מסכת שקלים) בט"ו**
באדר יושבים ה'שולחנים'- נציגי בית המקדש הממונים על גביית הכסף- ברחובות כל עיר
ועיר ומתחילים לאסוף את מחצית השקל עד לכ"ה אדר. את מחצית השקל מניחים בתוך כלי
הנקרא "שופר" שקיבל את שמו בגלל צורתו. תחתית ה"שופר" הייתה רחבה ופיתחו היה צר.
כך שאם אדם ירצה להכניס את ידו לתוך השופר, ידו תתקע.

טיפ טיפה מקדש

חסד צדקה ומשפט

- **וללוי אמר תמיק ואוריך לאיש חסידך אשר נסיתו במסה תריבהו על מי מריבה:** (דברים לג) במה אהרון זכה להיות ראש וראשון לשלשלת הכהנים? לאחר שמשה רבינו קיבל את שליחותו הגדולה נאמר - **אהרון אחיק הלוי... הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלב:** (שמות ד) אהרון שהיה גדול ממשה, ושהיה נביא לישראל במשך רוב שנות השעבוד קיבל בענווה את החלטת הקב"ה ושמח בגדולה אחיו. כאן מתגלית מידת אהבת הזולת של אהרון הכהן. תניא רשבי אומר: הלב הזה ששמח בגדולת אחיו, ויבוא וישמח וילבש אורים ותומים." (תנחומא שמות כ"ז)
- **באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים. בחמשה עשר בו קורין את המגלה בכרכין, ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקואות המים, ועושין כל צרכי הרבים, ומצינין את הקברות, ויוצאין אף על הכלאים.** בר"ח אדר מתחילים להכריז בכל עיר ובכל יישוב על חובת תרומת מחצית השקל לכל אדם מבן עשרים שנה ומעלה. נשים וילדים פטורים, אך אם הם תרמו - מקבלים מהם וזו מצווה. בנוסף היו מתחילים בתיקון הדרכים לירושלים, על מנת שעולי הרגל יוכלו להגיע לירושלים בקלות ובטוהרה.

